

برخورد با مسمومیت های ناشناخته گروهی

سم ماده‌ای است که می‌تواند منشأ گیاهی، حیوانی یا شیمیایی داشته و از یک چند راه مختلف وارد بدن شده و باعث اختلال یا توقف فعل و انفعالات حیاتی انسان یا هر موجود زنده به‌طور موقت یا دائم می‌گردد. گاهی مواد وارد شده به بدن به خودی خود سم تلقی نمی‌گردد اما زمانی که مقدار آن از میزان طبیعی تغییر می‌کند می‌تواند همانند یک ماده سمی باعث تغییر عملکرد بدن شود و مسمومیت را ایجاد کند. مسمومیت به مجموعه‌ای از اختلالات در سیستم های بدن گفته می‌شود که پس از ورود سم به بدن رخ می‌دهد. در مسمومیت از راه های مختلف همیشه اولین توصیه حذف مواد سمی وارد شده به بدن می‌باشد. گاهی مسمومیت های ایجاد شده ناشناخته بوده و روش ایجاد آن روشن نیست. در این مواقع می‌توان بر اصول کلی مسمومیت ها تاکید نمود. سم ها از راه های مختلفی وارد بدن می‌شود که شامل موارد زیر است:

- 1- مسمومیت های استنشاقی (از راه تنفس)
- 2- مسمومیت های خوراکی
- 3- مسمومیت های جذبی (از راه پوست)
- 4- مسمومیت های تزریقی

با توجه به نمونه های مشابه مسمومیت در مدارس در ماههای گذشته در صورت مواجهه با مسمومیت گروهی، ابتدا میبایست شایعترین علائم این مسمومیت ها را شناخته و سپس بهترین اقدامات را انجام دهیم. شایعترین علائم این مسمومیت ها به شرح زیر می باشد:

- تهوع و استفراغ
- دل درد
- سرفه
- احساس بوی خاص
- ضعف و بی حالی
- سرگیجه
- تنگی نفس

شروع سریع اقدامات صحیح می‌تواند باعث جلوگیری از پیشرفت آن و کمک به کاهش عوارض مسمومیت شود. پس در صورت مواجهه با این موارد اقدامات زیر را انجام دهید:

1. به ایمنی خود و سایر افراد حاضر در مدرسه توجه کنید.
2. افراد در معرض خطر را تا 100 متر از محیط اولیه دور کنید.
3. با اورژانس 115 تماس گرفته و با خونسردی درخواست کمک کنید.
4. هنگام درخواست کمک تمامی اطلاعات صحنه مانند تعداد بیماران، تعداد افراد در معرض خطر و علائم آنها را به پرستار تریاژ تلفنی 115 اطلاع دهید.
5. بررسی تک به تک همه بیماران:

○ تهوع و استفراغ: هنگام بروز این علامت، اگر بیمار کاملاً آگاه و هوشیار باشد، بهتر است در حالتی که خودش احساس راحتی می‌کند قرار بگیرد. اگر بیمار دچار گیجی و کاهش سطح هوشیاری است میبایست وی را به پهلو چپ خوابانیده و تا زمان رسیدن اورژانس از وی مراقبت نمود.

- **دل درد:** دل درد نیز از علائم شایع در انواع مسمومیت ها می باشد که در این نوع مسمومیت های گروهی ناشناخته بهتر است تا زمان رسیدن تیم های پزشکی دارو یا سایر مواد خوراکی به بیمار خوراندن نشود و وی در حالتی که راحت تر است قرار بگیرد. در این شرایط بیمار به صورت خوابیده و زانو های جمع شده در شکم توصیه می شود.
- **سرگیجه:** بیمارانی که احساس سرگیجه دارند بیشترین آسیب در همان لحظات، سقوط و وارد آمدن تروما به بدن می باشد. به همین منظور بهتر است بیمار را ترک نکرده و از راه رفتن وی جلوگیری شود. برای جابجایی این بیماران می توان از سایر وسایل یا امکانات در دسترس مانند جابجایی وی به وسیله یک صندلی تک نفره بهره برد.
- **کاهش سطح هوشیاری:** هوشیاری حالتی از آگاهی عمومی از خود و محیط بوده و شامل توانایی آگاه بودن نسبت به زمان، مکان و شخص می باشد. روی شانه های بیمار ضربه زده و او را صدا بزنید و میزان هوشیاری را بررسی کنید. به قفسه سینه وی نگاه کنید. در صورت بالا و پایین نرفتن قفسه سینه بیمار نیازمند اقدامات پیشرفته تر می باشد. اما اگر بیمار تنفس دارد (قفسه سینه بالا و پایین می رود) او را به پهلو بچرخانید.

- تا زمان رسیدن پرسنل اورژانس کنار بیماران بمانید و راه هوایی و تنفس آنها را بررسی کنید. برای اطمینان از باز بودن راه هوایی، به صداهای تنفسی گوش دهید. در صورت شنیدن صداهای غیر طبیعی مانند خس خس، داخل دهان بیمار نگاه کنید و در صورتی که جسمی را در راه هوایی مشاهده می کنید با یک انگشت از گوشه دهان وارد شده و سعی در خارج کردن آن کنید.
- **بررسی علائم ضعف اندام:** اگر بیمار احساس بی حسی و ضعف در اندام های خود دارد می بایست از نظر وجود حس و حرکت بررسی کنید. برای اینکار از بیمار بخواهید هر دو دست خود را همزمان بالا ببرد. آیا به اندازه کافی توانایی دارد؟ آیا هر دو دست به یک اندازه بالا رفته اند. یا می توانید دستان خود را در دستان بیمار قرار داده و همزمان حس و حرکت را بررسی کنید. از بیمار بخواهید هر دو دست شما را همزمان بفشارد. آیا فشار به اندازه کافی هست؟ آیا فشار هر دو دست به یک اندازه می باشد؟
- در صورت وجود ضعف یا مشکلات حسی و حرکتی، اگر بیمار هوشیار است او را در وضعیت نیمه نشسته قرار داده و منتظر رسیدن آمبولانس بمانید. تا زمان رسیدن آمبولانس می بایست به صورت مرتب راه هوایی، تنفس، هوشیاری و گردش خون (نبض، رنگ پوست و ...) بیمار مورد بررسی قرار گیرد.

6. به والدین دانش آموزان برابر با مقررات وزارت آموزش و پرورش اطلاع رسانی کنید.
7. تا رسیدن پرسنل اورژانس 115 کنار بیمار بمانید.
8. در این موارد همه بیماران برای تشخیص و مراقبت های پزشکی می بایست به بیمارستان منتقل شوند.
9. تمامی علائم میبایست به والدین آموزش داده شود تا در صورت تکرار علائم مجدداً به همان مرکز درمانی مراجعه نمایند.
10. در صورت تکرار علائم مسمومیت های گروهی در فاصله زمانی کمتر از 72 ساعت بررسی های بیشتر مرکز آموزشی و همچنین تعطیلی مرکز مورد ارزیابی قرار بگیرد.